

متن کامل توافقنامه جامع راهبردی ایران و روسیه

توافقنامه جامع راهبردی ایران و روسیه عصر امروز جمعه در جریان سفر دکتر مسعود پزشکیان به روسیه از سوی روسای جمهور دو کشور به امضا رسید.

۲۱:۰۰ ۱۴۰۳/۱۰/۲۸-

متن کامل معاهده مشارکت جامع راهبردی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدراتیو روسیه به شرح زیر است؛

معاهده

مشارکت جامع راهبردی

بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه

جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه که از این پس «طرفهای متعاقد» نامیده می‌شوند،

با ابراز علاقه به ارتقای روابط دوستانه بین دولتی به سطحی جدید و اعطای خصلت جامع، بلندمدت و راهبردی به آن و همچنین تقویت شالوده‌های حقوقی آنها،

با اعتقاد به اینکه توسعه مشارکت جامع راهبردی در خدمت منافع اساسی جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه قرار دارد،

با تکیه بر پیوندهای عمیق تاریخی بین مردم ایران و روسیه، نزدیکی فرهنگ‌ها و ارزش‌های معنوی و اخلاقی آنها، اشتراک منافع، پیوندهای مستحکم حسن همجواری و فرصت‌های گسترده همکاری در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی، فرهنگی، بشردوستانه، علمی، فنی و سایر زمینه‌ها،

با در نظر گرفتن نیاز به تقویت بیشتر همکاری‌ها به نفع صلح و امنیت در سطوح منطقه‌ای و جهانی،

با تمایل به مشارکت در فرآیند عینی شکل‌گیری یک نظم جهانی جدید چندقطبی عادلانه و پایدار مبتنی بر برابری حاکمیت دولت‌ها، همکاری با حسن نیت، احترام متقابل به منافع، راه‌حل‌های جمعی برای مشکلات بین‌المللی، تنوع فرهنگی و تمدنی، حاکمیت حقوق بین‌الملل مطابق با منشور ملل متحد، از جمله عدم تهدید و توسل به زور، عدم مداخله در امور داخلی و احترام به تمامیت ارضی هر دو کشور،

با تأیید مجدد پایبندی به روح، اهداف و اصول منشور ملل متحد و قواعد عموماً شناخته شده حقوق بین‌الملل در ارتباط با همکاری و روابط دوستانه میان دولت‌ها و همچنین با عنایت به کلیه توافقات موجود بین طرف‌های متعاقد، از جمله اعلامیه بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در زمینه ارتقای حقوق بین‌الملل مورخ 27 خرداد 1399 هجری شمسی (برابر با 16 ژوئن 2020 میلادی)،

با تأکید بر اینکه عهدنامه منعقد فی مابین دولت ایران و دولت جمهوری فدراتیو سوسیالیست شوروی روسیه مورخ 7 اسفند 1299 هجری شمسی (برابر با 26 فوریه 1921 میلادی)، قرارداد (معاهده) بازرگانی و بحریمایی میان ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ 5 فروردین 1319 هجری شمسی (برابر با 25 مارس 1940 میلادی)، معاهده اساس روابط متقابل و اصول همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه مورخ 22 اسفند 1379 هجری شمسی (برابر با 12 مارس 2001 میلادی) و سایر اسناد اساسی منعقد شده بین طرفهای متعاقد، شالوده حقوقی مستحکمی را برای روابط دوجانبه ایجاد کرده‌اند، به شرح ذیل موافقت نمودند:

ماده 1

طرفهای متعاقد در جهت تعمیق و گسترش روابط در تمامی زمینه‌های مورد علاقه متقابل، تقویت همکاری‌ها در زمینه امنیتی و دفاعی، هماهنگی نزدیک فعالیت‌ها در سطوح منطقه‌ای و جهانی که هم راستا با مشارکت جامع، بلندمدت و راهبردی باشد، خواهند کوشید.

ماده 2

طرفهای متعاقد یک سیاست دولتی مبتنی بر احترام متقابل به منافع ملی و منافع امنیتی، اصول چندجانبه‌گرایی، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات و نفی وضعیت تک قطبی و سلطه‌گری در امور جهانی و همچنین مقابله با مداخله طرفهای ثالث در امور داخلی و خارجی طرفهای متعاقد را اجرا خواهند نمود.

ماده 3

1. طرفهای متعاقد، روابط خود را بر پایه اصول برابری حاکمیتی، تمامیت ارضی، استقلال، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، احترام به حاکمیت، همکاری و اعتماد متقابل تحکیم خواهند بخشید.

2. طرفهای متعاقد، اقداماتی را جهت ترویج متقابل اصول فوق‌الذکر در سطوح مختلف روابط به صورت دوجانبه، منطقه‌ای و جهانی اتخاذ نموده و به سیاست‌های منطبق با این اصول پایبند خواهند بود و آنها را پیش خواهند برد.

3. در صورتی که هر یک از طرفهای متعاقد در معرض تجاوز قرار گیرد، طرف متعاقد دیگر هیچ کمک نظامی یا کمک دیگر را به متجاوز، که به تداوم تجاوز کمک کند، ارائه نخواهد کرد و به حصول اطمینان از اینکه اختلافات بوجود آمده بر اساس منشور ملل متحد و همچنین سایر قواعد قابل اعمال حقوق بین‌الملل حل و فصل گردد، کمک خواهد نمود.

4. طرفهای متعاقد اجازه استفاده از قلمرو خود را برای حمایت از تحرکات جدایی‌طلبانه و سایر اقداماتی که ثبات و تمامیت ارضی طرف متعاقد دیگر را تهدید می‌کند و همچنین در راستای حمایت از اقدامات خصمانه علیه یکدیگر، نخواهند داد.

ماده 4

1. به منظور تقویت امنیت ملی و مقابله با تهدیدات مشترک، نهادهای اطلاعاتی و امنیتی طرفهای متعاقد به تبادل اطلاعات و تجربیات و ارتقای سطح همکاری‌های خود خواهند پرداخت.

2. نهادهای اطلاعاتی و امنیتی طرفهای متعاقد در چارچوب موافقتنامه‌های جداگانه همکاری خواهند کرد.

ماده 5

1. به منظور توسعه همکاری نظامی بین نهادهای ذیربط خود، طرفهای متعاقد نسبت به تهیه و اجرای توافقات مرتبط در چارچوب کارگروه همکاری‌های نظامی اقدام خواهند نمود.

2. همکاری نظامی بین طرف‌های متعاقد طیف گسترده‌ای از موضوعات را از جمله تبادل هیئت‌های نظامی و کارشناسی، دیدار از بنادر توسط کشتی‌ها و شناورهای نظامی طرف‌های متعاقد، آموزش کارکنان نظامی، تبادل دانشجویان افسری و اساتید، شرکت - بر اساس توافق میان طرف‌های متعاقد - در نمایشگاه‌های بین‌المللی دفاعی به میزبانی طرف‌های متعاقد، برگزاری رقابت‌های مشترک ورزشی، رویدادهای فرهنگی و سایر رویدادها، عملیات مشترک امداد و نجات دریایی و همچنین مبارزه با دزدی دریایی و سرقت مسلحانه در دریا، در بر خواهد گرفت.

3. طرف‌های متعاقد در برگزاری مانورهای مشترک نظامی در قلمرو هر دو طرف متعاقد و فراتر از آن با رضایت متقابل و با در نظر گرفتن قواعد قابل اعمال عموماً شناخته شده حقوق بین‌الملل، تعامل نزدیک خواهند داشت.

4. طرف‌های متعاقد در زمینه مقابله با تهدیدات نظامی و امنیتی مشترک دارای ماهیت دوجانبه و منطقه‌ای به رایزنی و همکاری خواهند پرداخت.

ماده 6

1. در چارچوب یک مشارکت جامع، بلندمدت و راهبردی، طرف‌های متعاقد تعهد خود را به توسعه همکاری در زمینه نظامی-فنی بر اساس موافقتنامه‌های مرتبط بین خود با در نظر گرفتن منافع متقابل و تعهدات بین‌المللی خود تأیید خواهند نمود و این همکاری را به عنوان عنصر مهمی در حفظ امنیت منطقه‌ای و جهانی مد نظر قرار خواهند داد.

2. به منظور حصول اطمینان از هماهنگی مناسب و توسعه بیشتر همکاری‌های نظامی-فنی دوجانبه، طرف‌های متعاقد نشست‌های نهادهای کاری مربوطه را به صورت سالانه برگزار خواهند نمود.

ماده 7

1. طرف‌های متعاقد در زمینه مبارزه با تروریسم بین‌المللی و سایر چالش‌ها و تهدیدها به ویژه افراط گرایی، جرائم سازمان یافته فراملی، قاچاق انسان و گروگان گیری، مهاجرت غیرقانونی، جریان‌های مالی غیر قانونی، قانونی ساختن عواید ناشی از جرم (پولشویی)، تأمین مالی تروریسم و اشاعه سلاح‌های کشتار جمعی، قاچاق کالا، پول، ابزارهای پولی، اموال تاریخی و فرهنگی، تسلیحات، مواد مخدر، مواد روانگردان و پیش سازهای آنها، تبادل اطلاعات عملیاتی و تجربیات در زمینه مرزبانی، به صورت دوجانبه و چندجانبه همکاری خواهند نمود.

2. طرف‌های متعاقد مواضع خود را هماهنگ خواهند کرد و تلاش‌های مشترک برای مبارزه با چالش‌ها و تهدیدات مذکور در مجامع بین‌المللی ذیربط را افزایش خواهند داد و همچنین در چارچوب سازمان پلیس جنایی بین‌المللی (اینترپل) همکاری خواهند نمود.

3. طرف‌های متعاقد از تعامل در زمینه حفاظت از نظم عمومی و حفظ امنیت عمومی، حفاظت از تأسیسات مهم دولتی و کنترل دولتی بر انتقال تسلیحات حمایت خواهند کرد.

4. طرف‌های متعاقد در اجرای همکاری‌های مندرج در این ماده، وفق قوانین ملی و مفاد معاهدات بین‌المللی که عضو آنها هستند، خواهند بود.

ماده 8

1. طرف‌های متعاقد از حقوق و منافع مشروع شهروندان خود در قلمرو طرف‌های متعاقد حمایت خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد همکاری در تمام زمینه‌های حقوقی مورد علاقه متقابل را به ویژه در زمینه ارائه معاضدت حقوقی در امور مدنی و

کیفری، استرداد و انتقال محکومین به حبس، و اجرای ترتیبات مربوط به بازپس‌گیری اموال تحصیل شده از طریق ارتکاب جرم، گسترش خواهند داد.

ماده 9

1. با تأسی از اهداف حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، طرف‌های متعاقد در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی، از جمله سازمان ملل متحد و کارگزاری‌های تخصصی وابسته به آن، در مورد مسایل جهانی و منطقه‌ای که ممکن است به طور مستقیم یا غیرمستقیم، چالشی برای منافع و امنیت مشترک طرف‌های متعاقد باشد، رایزنی و همکاری خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد در خصوص عضویت هر یک از طرف‌های متعاقد در سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مربوطه بر مبنای عمل متقابل همکاری و از آن حمایت خواهند کرد.

ماده 10

طرف‌های متعاقد در زمینه کنترل تسلیحات، خلع سلاح، عدم اشاعه و مسایل امنیت بین‌المللی در چارچوب معاهدات بین‌المللی و سازمان‌های بین‌المللی مرتبط که عضو آنها هستند، همکاری نزدیک خواهند نمود و در مورد این موضوعات رایزنی‌های منظم خواهند داشت.

ماده 11

1. طرف‌های متعاقد، بر اساس موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه در خصوص همکاری در حوزه امنیت اطلاعات مورخ 7 بهمن 1399 هجری شمسی (برابر با 26 ژانویه 2021 میلادی)، نسبت به همکاری‌های سیاسی و عملی در زمینه امنیت اطلاعات بین‌المللی اقدام خواهند نمود.

2. طرف‌های متعاقد به ایجاد یک سیستم امنیت اطلاعات بین‌المللی و یک رژیم حقوقی الزام آور تحت لوای سازمان ملل متحد جهت پیشگیری از اختلافات و حل و فصل مسالمت آمیز آنها بر اساس اصول برابری حاکمیتی و عدم مداخله در امور داخلی دولتها مساعدت خواهند نمود.

3. طرف‌های متعاقد در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی و سایر مجامع مذاکراتی همکاری را در زمینه مقابله با استفاده از فناوریهای اطلاعات و ارتباطات برای مقاصد مجرمانه گسترش خواهند داد، اقدامات را هماهنگ و ابتکارات را مشترکاً پیش خواهند برد. طرف‌های متعاقد نسبت به تقویت حاکمیت ملی در فضای اطلاعاتی بین‌المللی مساعدت خواهند نمود، تبادل اطلاعات خواهند داشت و شرایطی را برای همکاری بین مراجع ذیصلاح طرف‌های متعاقد فراهم خواهند ساخت.

4. طرف‌های متعاقد از بین‌المللی‌سازی مدیریت شبکه اطلاعات و ارتباطات اینترنت و از حقوق برابر برای دولت‌ها در مدیریت آن حمایت خواهند کرد، هرگونه تلاش برای محدود کردن حق حاکمیتی برای تنظیم و تضمین ایمنی بخش‌های ملی شبکه جهانی را غیرقابل قبول خواهند دانست، و به مشارکت فعالانه‌تر در اتحادیه بین‌المللی مخابرات برای حل این مسایل علاقه نشان خواهند داد.

5. طرف‌های متعاقد از تقویت حاکمیت در فضای اطلاعاتی بین‌المللی از طریق قانونمندسازی فعالیت‌های شرکت‌های بین‌المللی در حوزه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و همچنین از طریق تبادل تجربیات در مدیریت بخش‌های ملی شبکه اینترنت و توسعه زیرساخت‌ها در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات حمایت و در حوزه توسعه دیجیتال همکاری خواهند نمود.

ماده 12

طرف‌های متعاقد تحکیم صلح و امنیت در منطقه خزر، آسیای مرکزی، ماورای قفقاز و خاورمیانه را تسهیل خواهند نمود، به منظور

جلوگیری از مداخله در مناطق مذکور و حضور بی‌ثبات‌کننده دولت‌های ثالث در آنجا همکاری خواهند نمود و در مورد وضعیت در سایر مناطق جهان تبادل نظر خواهند کرد.

ماده 13

1. طرف‌های متعاقد به منظور حفظ دریای خزر به عنوان منطقه صلح، حسن همجواری و دوستی بر اساس اصل عدم حضور نیروهای نظامی غیرمتعلق به دولت‌های ساحلی در دریای خزر و نیز در جهت اطمینان از امنیت و ثبات در منطقه خزر همکاری خواهند نمود.

2. طرف‌های متعاقد با در نظر گرفتن مزایای قرابت سرزمینی و مواصلاات جغرافیایی خود، در جهت استفاده از کلیه ظرفیت‌های اقتصادی دریای خزر تلاش خواهند نمود.

3. طرف‌های متعاقد به منظور پیشبرد و تعمیق مشارکت چندبعدی میان دولت‌های منطقه خزر تعامل فعالانه خواهند داشت. ضمن همکاری در دریای خزر، طرف‌های متعاقد تحت هدایت معاهدات لازم‌الاجرای پنج‌جانبه بین‌المللی دولت‌های ساحلی خزر که جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه عضو آنها هستند خواهند بود و صلاحیت انحصاری دولت‌های ساحلی خزر در رسیدگی به مسایل مربوط به دریای خزر را تأیید خواهند نمود. طرف‌های متعاقد تعامل دوجانبه در مورد مسایل مربوط به دریای خزر را ارتقاء خواهند بخشید.

4. طرف‌های متعاقد در زمینه استفاده پایدار از فرصت‌های اقتصادی دریای خزر، ضمن تضمین ایمنی زیست محیطی، حفاظت از تنوع زیستی، حفظ و استفاده منطقی از منابع زیستی آبیان دریای خزر و محیط زیست دریایی دریای خزر از جمله در چارچوب فعالیت‌های پروژه‌های مشترک، همکاری خواهند نمود و همچنین اقداماتی را در زمینه مبارزه با آلودگی دریای خزر اتخاذ خواهند کرد.

ماده 14

طرف‌های متعاقد همکاری‌ها را در چارچوب سازمان‌های منطقه‌ای تعمیق خواهند بخشید، در سازمان همکاری شانگهای به منظور تقویت ظرفیت آن در زمینه‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی، و در عرصه‌های فرهنگی و بشردوستانه، تعامل خواهند داشت و مواضع را هماهنگ خواهند نمود و گسترش روابط تجاری و اقتصادی بین جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اورآسیا را تسهیل خواهند کرد.

ماده 15

طرف‌های متعاقد توسعه همکاری بین نهادهای قانونگذاری خود از جمله در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی پارلمانی، قالب‌های چندجانبه مختلف، کمیته‌ها و کمیسیون‌های تخصصی و گروه‌های ذربط در خصوص مناسبات بین مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران و مجلس فدرال فدراسیون روسیه و همچنین کمیسیون همکاری بین مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران و دوما دولتی مجلس فدرال فدراسیون روسیه را تقویت خواهند کرد.

ماده 16

1. طرف‌های متعاقد همکاری بین استانی را با عنایت به اهمیت ویژه آن برای گسترش ابعاد کامل روابط دوجانبه، توسعه خواهند داد.

2. طرف‌های متعاقد شرایط مساعدی را برای برقراری روابط مستقیم بین استان‌های ایرانی و روسی ایجاد خواهند کرد و آشنایی متقابل از ظرفیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری آنها از جمله از طریق برگزاری سفرهای تجاری، گردهمایی‌ها، نمایشگاه‌ها، بازارچه‌ها و سایر رویدادهای مشترک بین استانی را تسهیل خواهند کرد.

ماده 17

طرف‌های متعاقد از همکاری‌های تجاری و اقتصادی در همه زمینه‌های مورد علاقه متقابل با هماهنگی این تعامل در چارچوب کمیسیون

ماده 18

1. طرف‌های متعاقد به توسعه همکاری‌های تجاری، اقتصادی و صنعتی، ایجاد مزیت‌های اقتصادی متقابل از جمله سرمایه‌گذاری‌های مشترک، تأمین مالی زیرساخت‌ها، تسهیل سازوکارهای تجارت و کسب و کار، همکاری در امور بانکی، ترویج و تأمین متقابل کالا، کار، خدمات، اطلاعات و محصولات فعالیت‌های فکری از جمله حقوق انحصاری مربوطه، مساعدت خواهند داشت.

2. طرف‌های متعاقد با آگاهی از ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری خود می‌توانند سرمایه‌گذاری‌های مشترکی را در اقتصاد دولت‌های ثالث داشته باشند و بدین منظور گفتگوهای در چارچوب سازوکارهای تخصصی چندجانبه داشته باشند.

ماده 19

1. طرف‌های متعاقد با اعمال اقدامات قهرآمیز یکجانبه، از جمله اقداماتی که ماهیت فراسرزمینی دارند، مقابله خواهند نمود و تحمیل آنها را به عنوان یک عمل غیردوستانه و متخلفانه بین‌المللی در نظر خواهند گرفت. طرف‌های متعاقد تلاش‌ها را هماهنگ خواهند نمود و از ابتکارات چندجانبه با هدف از میان بردن چنین اقداماتی در روابط بین‌المللی، وفق از جمله اعلامیه جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در خصوص راه‌ها و ابزارهای مقابله، کاهش و جبران آثار منفی اقدامات قهرآمیز یکجانبه مورخ 14 آذرماه 1402 هجری شمسی (برابر با 5 دسامبر 2023 میلادی) حمایت خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد عدم اعمال اقدامات قهرآمیز یکجانبه که به طور مستقیم یا غیرمستقیم علیه یکی از طرف‌های متعاقد، اشخاص حقیقی و حقوقی آن طرف متعاقد یا دارایی‌های آنها که در حوزه صلاحیت آن طرف متعاقد قرار دارد، کالاها، کار، خدمات، اطلاعات، محصولات فعالیت‌های فکری، از جمله حقوق انحصاری مربوط به آنها از مبدأ یک طرف متعاقد به مقصد طرف متعاقد دیگر را تضمین خواهند کرد.

3. چنانچه اقدامات طرف ثالث به طور مستقیم یا غیرمستقیم یکی از طرف‌های متعاقد، اشخاص حقیقی و حقوقی آن طرف متعاقد یا دارایی‌های آنها که در حوزه صلاحیت آن طرف ثالث قرار دارد، کالاها از مبدأ یک طرف متعاقد به مقصد طرف متعاقد دیگر، و یا کار، خدمات، اطلاعات، محصولات فعالیت‌های فکری، از جمله حقوق انحصاری مربوطه که توسط تأمین‌کنندگان طرف متعاقد دیگر ارائه می‌شود را متأثر نموده یا هدف قرار دهد، طرف‌های متعاقد از الحاق به اقدامات یکجانبه قهرآمیز هر طرف ثالث یا حمایت از چنین اقداماتی از سوی طرف ثالث، خودداری خواهند نمود.

4. در صورتی که اقدامات قهرآمیز یک جانبه‌ای از سوی هر طرف ثالثی علیه یکی از طرف‌های متعاقد اعمال گردد، طرف‌های متعاقد برای کاهش خطرات، حذف یا به حداقل رساندن تأثیر مستقیم و غیرمستقیم چنین اقداماتی بر روابط اقتصادی متقابل، اشخاص حقیقی و حقوقی طرف‌های متعاقد یا دارایی‌های آنها که در حوزه صلاحیت طرف‌های متعاقد قرار دارد، کالاها از مبدأ یک طرف متعاقد به مقصد طرف متعاقد دیگر و یا کار، خدمات، اطلاعات، محصولات فعالیت‌های فکری، از جمله حقوق انحصاری مربوطه که توسط تأمین‌کنندگان طرف‌های متعاقد ارائه می‌شود، تلاش‌هایی عملی را به کار خواهند گرفت. طرف‌های متعاقد همچنین گام‌هایی را جهت محدودسازی انتشار اطلاعاتی که ممکن است توسط چنین طرف ثالثی برای اعمال و تشدید اینگونه اقدامات استفاده شود، مبادرت خواهند ورزید.

ماده 20

1. با هدف افزایش حجم تجارت متقابل، طرف‌های متعاقد شرایطی برای توسعه همکاری بین مؤسسات اعتباری طرف‌های متعاقد با در نظر گرفتن اسناد حقوقی بین‌المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، که طرف‌های متعاقد عضو آنها هستند، استفاده از ابزارهای مختلف تأمین مالی تجارت، توسعه پروژه‌های حمایت مشترک از صادرات متقابل، افزایش ظرفیت سرمایه‌گذاری، گسترش سرمایه‌گذاری‌های متقابل بین اشخاص حقیقی، شرکت‌های دولتی و خصوصی را فراهم خواهند ساخت و از حمایت مقتضی از سرمایه‌گذاری‌های متقابل اطمینان حاصل خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد به منظور ایجاد زیرساخت پرداخت نوین مستقل از دولت‌های ثالث، گذار به پرداخت‌های دوجانبه به ارزهای ملی، تقویت همکاری مستقیم بین بانکی و ترویج محصولات مالی ملی، همکاری خواهند کرد.

3. طرف‌های متعاقد همکاری خود را با هدف توسعه تجارت و تشویق سرمایه‌گذاری‌ها در مناطق اقتصادی ویژه/آزاد طرف‌های متعاقد گسترش خواهند داد.

4. طرف‌های متعاقد به مناطق اقتصادی ویژه/آزاد جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در جهت انجام اقدامات معطوف به ایجاد شرکت‌های مشترک در زمینه‌های مورد علاقه متقابل مساعدت خواهند کرد و به ایجاد مناطق صنعتی توجه خواهند نمود.

5. طرف‌های متعاقد آمادگی خود را برای توسعه همکاری‌های سودمند متقابل در صنایع استخراج طلا، فرآوری طلا، الماس-برلیان و جواهرات اعلام می‌نمایند.

ماده 21

1. طرف‌های متعاقد با در نظر گرفتن توانایی‌ها و ظرفیت‌های خود از همکاری نزدیک در زمینه حمل‌ونقل حمایت خواهند کرد و تمایل خود را برای توسعه همه جانبه شراکت در حوزه حمل‌ونقل بر مبنای سودمندی متقابل تأیید خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد شرایط مساعدی را برای متصدیان حمل‌ونقل جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه، تسهیل روند حمل‌ونقل و جابجایی مسافران با استفاده از تمامی روش‌های حمل و نقل و افزایش حجم آنها، استفاده مؤثر از زیرساخت‌های جاده‌ای و مرزی، فراهم خواهند ساخت.

3. طرف‌های متعاقد همکاری در زمینه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و ترکیبی و نیز آموزش متخصصان در زمینه حمل و نقل را گسترش خواهند داد.

4. طرف‌های متعاقد در توسعه کریدورهای حمل و نقل بین‌المللی که از قلمرو جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه عبور می‌کند، به ویژه کریدور بین‌المللی حمل و نقل شمال - جنوب فعالانه همکاری خواهند نمود. این همکاری شامل ترویج کالا با مبدأ یک طرف متعاقد در بازارهای دولت‌های ثالث و همچنین فراهم‌سازی شرایط توسعه حمل و نقل یکپارچه از طریق کریدورهای حمل و نقل، هم از طریق حمل و نقل دوجانبه و هم از طریق حمل و نقل ترانزیتی در قلمرو خود، خواهد بود.

5. طرف‌های متعاقد پیشرفت‌های نوین در زمینه سامانه‌های حمل و نقل دیجیتال را به کار خواهند گرفت.

6. طرف‌های متعاقد از هماهنگی نزدیک در سازمان‌های بین‌المللی صنعت حمل‌ونقل حمایت خواهند نمود، بین نهادهای اجرایی در زمینه حمل‌ونقل و شرکت‌ها همکاری سودمند متقابل ایجاد خواهند کرد و مشارکت آنها را در رویدادهای بین‌المللی صنعت حمل‌ونقل تسهیل خواهند نمود.

ماده 22

1. طرف‌های متعاقد همکاری در حوزه نفت و گاز را بر اساس اصول برابری و سودمندی متقابل گسترش خواهند داد و اقداماتی را برای افزایش امنیت انرژی طرف‌های متعاقد از طریق استفاده بهینه از منابع سوخت و انرژی اتخاذ خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد همکاری دوجانبه در حوزه انرژی را در زمینه‌های زیر گسترش خواهند داد:

2.1. همکاری علمی و فنی، تبادل تجربیات و به کارگیری فناوری‌های روز و پیشرفته در استخراج، فرآوری و حمل و نقل نفت و گاز؛

2.2. مساعدت به شرکت‌ها و سازمان‌های ایرانی و روسی در بخش سوخت و انرژی جهت گسترش همکاری‌ها از جمله عرضه انرژی و عملیات سوآپ؛

2.3. تشویق سرمایه‌گذاری در چارچوب همکاری دوجانبه در پروژه‌های توسعه میادین نفتی و گازی در قلمرو طرف‌های متعاقد؛

2.4. تشویق پروژه‌های زیربنایی حائز اهمیت برای تأمین امنیت انرژی جهانی و منطقه ای؛

2.5. تأمین دسترسی بدون تبعیض به بازارهای بین‌المللی انرژی و افزایش رقابت‌پذیری آنها؛

2.6. همکاری و اجرای یک سیاست هماهنگ در چارچوب مجامع بین‌المللی انرژی مانند مجمع کشورهای صادرکننده گاز و اوپک پلاس.

3. طرف‌های متعاقد سطح همکاری، تبادل نظر و تجربیات در زمینه منابع تجدیدپذیر انرژی را ارتقا خواهند داد.

ماده 23

طرف‌های متعاقد به توسعه و گسترش روابط بلندمدت و متقابلاً سودمند به منظور اجرای پروژه‌های مشترک در زمینه استفاده صلح آمیز از انرژی اتمی از جمله احداث تاسیسات انرژی هسته‌ای مبادرت خواهند نمود.

ماده 24

1. طرف‌های متعاقد همکاری‌ها را در زمینه‌های کشاورزی، شیلات، دامپزشکی، حفاظت و قرنطینه گیاهان و تولید بذر به منظور افزایش تجارت و دسترسی متقابل محصولات کشاورزی به بازارهای طرف‌های متعاقد و بازارهای دولت‌های ثالث توسعه خواهند داد.

2. به منظور تأمین بهداشت محصولات کشاورزی، مواد اولیه و مواد غذایی که باید با الزامات وضع شده در حوزه نظارت بهداشتی و همه‌گیر شناسی، دامپزشکی، کنترل (نظارت) قرنطینه و بهداشت نباتی و بذر و همچنین الزامات استفاده ایمن از آفت کش‌ها و مواد شیمیایی کشاورزی یا سایر الزامات وضع شده به موجب قوانین طرف‌های متعاقد مطابقت داشته باشند، طرف‌های متعاقد اقدامات لازم را اتخاذ خواهند کرد.

ماده 25

طرف‌های متعاقد همکاری گمرکی از جمله اجرای پروژه‌های ایجاد یک کریدور تسهیل شده گمرکی، شناسایی متقابل برنامه‌های فعالان اقتصادی مجاز به منظور تشویق به ایجاد زنجیره‌های امن تأمین کالا، سازماندهی همکاری‌های اداری و تبادل اطلاعات گمرکی بین نهادهای گمرکی خود را انجام خواهند داد.

ماده 26

طرف‌های متعاقد به منظور پیشبرد رقابت منصفانه در بازارهای ملی و ارتقای سطح رفاه مردم، همکاری در زمینه سیاست ضد انحصاری را گسترش خواهند داد.

ماده 27

طرف‌های متعاقد در موضوعاتی مانند شناسایی متقابل استانداردها، نتایج آزمایش‌ها و گواهی‌های انطباق، استفاده مستقیم از استانداردها، تبادل تجربیات و پیشرفت‌های جدید در زمینه تأمین همسانی اندازه‌گیری، آموزش کارشناسان و گسترش شناسایی نتایج

طرف‌های متعاقد در حوزه‌های مراقبت‌های بهداشتی، علوم و آموزش پزشکی، از جمله در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط در زمینه‌های زیر همکاری خواهند نمود:

(1) سازماندهی نظام دولتی بهداشت و مدیریت فعالیت در حوزه بهداشت؛

(2) پیشگیری و درمان بیماری‌های واگیر و غیرواگیر؛

(3) حفاظت از سلامت مادر و کودک؛

(4) تنظیم مقررات دولتی ناظر بر توزیع داروها برای استفاده پزشکی و تجهیزات پزشکی؛

(5) ترویج سبک زندگی سالم؛

(6) پژوهش‌های پزشکی؛

(7) به کارگیری فناوری‌های دیجیتال در حوزه مراقبت‌های بهداشتی؛

(8) آموزش حرفه‌ای متخصصان پزشکی؛

(9) سایر زمینه‌های همکاری مورد علاقه متقابل.

1. طرف‌های متعاقد همکاری در زمینه تأمین رفاه بهداشتی و سلامت همه‌گیرشناسی جمعیت را بر اساس قوانین ملی و سیاست‌های دولتی در حوزه پیشگیری و مقابله با بیماری‌های واگیر و همچنین معاهدات بین‌المللی که عضو آنها هستند، تقویت خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد هماهنگی در زمینه تأمین بهداشت و سلامت همه‌گیرشناسی و بهداشت مواد غذایی را تقویت خواهند نمود.

3. طرف‌های متعاقد به هماهنگ‌سازی الزامات بهداشتی و استانداردهای سلامت مواد غذایی و مشارکت متقابل در رویدادهای مربوطه که توسط آنها برگزار می‌شود، مساعدت خواهند کرد.

1. طرف‌های متعاقد به توسعه و تقویت روابط بلندمدت و سازنده در زمینه‌های تحصیلات عالی، علوم، فناوری و نوآوری، مبادرت خواهند نمود، پروژه‌های علمی و فنی مشترک را اجرا خواهند کرد، و برقراری و توسعه تماس‌های مستقیم بین مؤسسات آموزشی و علمی علاقه‌مند طرف‌های متعاقد را تشویق خواهند کرد.

2. طرف‌های متعاقد به توسعه مشارکت مستقیم میان مؤسسات آموزشی و علمی تحصیلات عالی علاقه‌مند از جمله در خصوص تدوین و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های مشترک علمی، فنی و تحقیقاتی، تبادل کارکنان علمی و آموزشی و دانشجویان، اطلاعات علمی و فنی، ادبیات علمی، نشریات ادواری و کتابشناسی‌ها، مساعدت خواهند نمود.

3. طرف‌های متعاقد تبادل تجربه و اطلاعات در خصوص مسایل مربوط به تنظیم مقررات قانونی در زمینه فعالیت‌های علمی، فنی و نوآورانه، سازماندهی و برگزاری همایش‌ها، هم‌نشست‌ها، گردهمایی‌ها، نمایشگاه‌ها و سایر رویدادهای علمی و مشترک، را تسهیل خواهند نمود.

4. طرف‌های متعاقد یادگیری زبان‌های رسمی، مطالعه ادبیات، تاریخ و فرهنگ طرف متعاقد دیگر را در مؤسسات تحصیلات عالی خود حمایت خواهند نمود.

5. طرف‌های متعاقد به ادامه تحصیل شهروندان خود در مؤسسات آموزشی طرف متعاقد دیگر کمک خواهند کرد.

ماده 31

طرف‌های متعاقد تعامل و تبادل نظر و تجربیات در زمینه کاوش و بهره‌برداری از فضای ماورای جو برای مقاصد صلح آمیز را تقویت خواهند نمود.

ماده 32

طرف‌های متعاقد روابط بین رسانه‌های جمعی و نیز در زمینه‌هایی مانند چاپ و نشر، ترویج ادبیات فارسی و روسی و گسترش روابط اجتماعی-فرهنگی، علمی و اقتصادی را از طریق تشویق آشنایی و ارتباطات متقابل بین مردم جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه، تقویت خواهند کرد.

ماده 33

طرف‌های متعاقد رسانه‌های جمعی خود را به همکاری گسترده جهت افزایش آگاهی عمومی و حمایت از انتشار آزادانه اطلاعات، به منظور مقابله مشترک با اخبار کذب و تبلیغات منفی علیه جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه و مقابله با پخش اطلاعات جعلی دارای اهمیت عمومی که منافع و امنیت ملی هر یک از طرف‌های متعاقد را تهدید می‌کند، و همچنین سایر اشکال سوء استفاده رسانه‌ای، تشویق خواهند کرد.

ماده 34

1. طرف‌های متعاقد توسعه تعامل بیشتر در حوزه فرهنگ و هنر از جمله از طریق برگزاری رویدادهای فرهنگی متقابل و تشویق ارتباط مستقیم بین مؤسسات فرهنگی خود با هدف حفظ گفتگو، تعمیق همکاری فرهنگی و اجرای پروژه‌های مشترک، با اهداف آموزشی و فرهنگی، را ترویج خواهند داد.

2. طرف‌های متعاقد آشنایی مردم جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه با فرهنگ و سنت‌های یکدیگر را تسهیل، یادگیری زبان‌های رسمی آنها (فارسی و روسی) را تشویق، و ارتباط بین مؤسسات آموزشی از جمله تبادل تجربیات میان اساتید زبان‌های فارسی و روسی، دانش‌افزایی و بازآموزی آنها، تدوین مواد آموزشی برای فراگیری زبان‌های فارسی و روسی به عنوان زبان‌های خارجی با در نظر گرفتن ویژگی‌های ملی را ترغیب خواهند نمود و همچنین ارتباط میان اصحاب ادب، هنر و موسیقی را تشویق خواهند کرد.

3. طرف‌های متعاقد شرایط مساعدی را برای فعالیت مرکز فرهنگی ایران در مسکو و مرکز فرهنگی روسیه در تهران، بر اساس موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه مورخ 24 فروردین 1400 هجری شمسی (برابر با 13 آوریل 2021 میلادی) فراهم خواهند ساخت.

ماده 35

طرف‌های متعاقد از همکاری‌های گسترده در بخش‌های دولتی و خصوصی در زمینه‌های ترویج میراث فرهنگی، گردشگری، هنرها و صنایع دستی به منظور افزایش آگاهی مردم نسبت به غنای اجتماعی-فرهنگی و جاذبه‌های مختلف گردشگری جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه حمایت نموده و ارتباط مستقیم میان سازمان‌های گردشگری خود را ترغیب خواهند کرد.

ماده 36

طرف‌های متعاقد تبادلات دوجانبه بین جوانان را تشویق خواهند کرد، برقراری ارتباط مستقیم میان انجمن‌های خلاق، ورزشی، اجتماعی-سیاسی و سایر انجمن‌های جوانان را تسهیل خواهند نمود و برگزاری گردهمایی‌ها، همایش‌ها و رایزنی‌های موضوعی مشترک در مورد مسایل جوانان را ترغیب خواهند نمود.

ماده 37

طرف‌های متعاقد تحکیم همکاری در زمینه فرهنگ آمادگی جسمانی و ورزش را از طریق تبادل مربیان و سایر متخصصان در زمینه تربیت بدنی و ورزش تسهیل خواهند نمود و همچنین ارتباط مستقیم میان سازمان‌های ورزشی خود را گسترش خواهند داد.

ماده 38

طرف‌های متعاقد جهت پیشگیری از وقوع بلایای طبیعی و بشرساخته، واکنش به آنها و کاهش اثرات آنها، و نیز توسعه و بهبود نظام مدیریت بحران کمک‌های ممکن را به یکدیگر ارائه خواهند کرد.

ماده 39

طرف‌های متعاقد در زمینه حفاظت از محیط زیست از طریق تبادل تجربیات در استفاده منطقی از منابع طبیعی، ارائه فناوری‌های دوستدار محیط زیست و اجرای اقدامات حفاظت از محیط زیست همکاری خواهند کرد.

ماده 40

طرف‌های متعاقد همکاری، تبادل نظر و تجربه در زمینه مدیریت منابع آبی را تسهیل خواهند نمود.

ماده 41

طرف‌های متعاقد، به منظور تعیین زمینه‌ها و مؤلفه‌های خاص همکاری مندرج در این معاهده، در صورت لزوم، می‌توانند موافقت‌نامه‌های جداگانه‌ای را منعقد نمایند.

ماده 42

طرف‌های متعاقد در خصوص اجرای مفاد این معاهده، از جمله در نشست‌های منظم سران و سطح بالا به تبادل دیدگاه خواهند پرداخت.

ماده 43

این معاهده بر حقوق و تعهدات طرف‌های متعاقد ناشی از سایر معاهدات بین‌المللی تأثیری نخواهد داشت.

هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای مفاد این معاهده از طریق رایزنی‌ها و مذاکرات بین طرف‌های متعاقد از طریق مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهد گردید.

1. این معاهده منوط به تصویب است و 30 (سی) روز پس از تاریخ آخرین اعلام کتبی که طی آن طرف‌های متعاقد به یکدیگر اطلاع می‌دهند که تشریفات داخلی مربوطه لازم برای لازم‌الاجرا شدن آن انجام شده است، برای مدت 20 (بیست) سال لازم‌الاجرا و با قابلیت تمدید خودکار برای دوره‌های 5 (پنج) ساله بعدی معتبر خواهد بود.

2. این معاهده در صورتی که یکی از طرف‌های متعاقد قصد خود را برای خاتمه آن حداقل 1 (یک) سال قبل از پایان دوره آن با صدور اعلامیه کتبی اعلام نماید، خاتمه خواهد یافت.

خاتمه این معاهده بر حقوق و تعهدات طرف‌های متعاقد و همچنین پروژه‌ها، برنامه‌ها یا توافقات جاری که ضمن اجرای این معاهده و قبل از خاتمه آن اجرایی شده‌اند، هیچ گونه تأثیری نخواهد داشت، مگر اینکه کتباً به نحو دیگری توافق کنند.

این معاهده می‌تواند با توافق متقابل کتبی طرف‌های متعاقد اصلاح و تکمیل شود. این اصلاحات و اضافات جزء لاینفک این معاهده خواهد بود و طبق ماده 45 آن لازم‌الاجرا خواهد گردید.

این معاهده مشتمل بر یک مقدمه و 47 (چهل و هفت) ماده در شهر مسکو در 28 دی ماه 1403 هجری شمسی برابر با 17 ژانویه 2025 میلادی، در دو نسخه اصلی به زبان‌های فارسی، روسی و انگلیسی منعقد گردید که کلیه نسخ از اعتبار یکسان برخوردار می‌باشند.

در صورت بروز هر گونه اختلاف در تفسیر یا اجرای این معاهده، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف فدراسیون روسیه

از طرف جمهوری اسلامی ایران